

Sygn. akt V CSK 74/08

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Zbigniew Strus (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Zespołu Opieki Zdrowotnej w O.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie X.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 sierpnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 10 listopada 2006 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala skargę kasacyjną i zasądza od Skarbu Państwa - Wojewody X. kwotę 1000 (jeden tysiąc) złotych na rzecz powodowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w O. tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

Uzasadnienie

Żądanie pozwu skierowanego przeciw Skarbowi Państwa – Wojewodzie X. obejmowało kwoty wypłacone przez powodowy Zespół Opieki Zdrowotnej w O. w ogólnej sumie 1.272.841,28 zł tytułem wynagrodzenia należnego za pracę lekarzy w systemie dyżurów lekarskich, pełnionych w czasie, gdy byli zatrudnieni w zakładzie jako

jednostce budżetowej Skarbu Państwa. Roszczenia pracowników zostały stwierdzone prawomocnymi wyrokami sądów wydawanymi po ogłoszeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 17 maja 1999 r., P 6/98, OTK 1999/4/76, uznającego niezgodność z konstytucją przepisów (§ 11 i § 12) rozporządzenia Rady Ministrów z 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych obowiązków i uprawnień pracowników zatrudnionych w zakładach służby zdrowia. Sprawy toczyły się bez udziału pozwanego Skarbu Państwa Wojewody X.

Pozwany Skarb Państwa podniósł zarzut przedawnienia roszczenia wskazując, że termin ten wynosił trzy lata (art. 291 § 1 kodeksu pracy) i liczony od dnia ogłoszenia wymienionego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego, upłynął 20 maja 2002 r., a powództwo zostało wniesione 5 sierpnia 2005 r. Pozwany w argumentacji nie pominął również wyroku TK z 4 kwietnia 2005 r. sygn. SK7/03 orzekającego o niezgodności art. 23¹ kodeksu pracy z przepisami Konstytucji, w zakresie w jakim pomija współodpowiedzialność Skarbu Państwa za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy powstałe przed przekształceniem jednostki Skarbu Państwa w samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej.

Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo do kwoty 919.039,84 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lipca 2006 r. Zasądził również zwrot kosztów procesu na rzecz powoda oraz koszty procesu ustalając okoliczności faktyczne zgodnie z twierdzeniami strony powodowej. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację oraz art. 518 § 1 pkt 1 k.c. i uznał regresowy (w szerokim znaczeniu) charakter roszczenia. Zarzutu przedawnienia nie uwzględnił, przyjmując dzień 20 maja 1999 r. jako początek biegu terminu trzyletniego ale uwzględniając również przerwanie biegu przedawnienia przez powództwa pracowników i treść art. 291 § 5 k.p.c. ustanawiającego dziesięcioletni termin przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnym wyrokiem lub ugodą. Sąd uznał za nieudowodnione zarzuty krótszego czasu efektywnej pracy lekarzy od przyjętej przez sądy orzekające w sprawach pracowniczych, tym bardziej, że zarzuty nie opierały się na danych zindywidualizowanych lecz na wyliczeniach średnich.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji obydwu stron Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób że kwotę 919 039,84 zastąpił kwotą 1 107 933,28 zł, natomiast oddalił apelację pozwanego Skarbu Państwa i zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej 8 100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia roszczenia podniesionego w apelacji, Sąd wskazał jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wymieniony już art. 80 ust. 1 i art. 518 k.c., zastrzegając, że zawarta w nim konstrukcja dawności nie może być przenoszona mechanicznie (uchwała SN z 8.X.2003 r. III CZP 64/03, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 108), dlatego uznał datę spełnienia świadczenia przez powodowy Zakład, jako początek biegu przedawnienia.

Z części sprawozdawczej przedstawiającej stan faktyczny przyjęty za podstawę rozstrzygnięcia (zasadniczo bezsporny) wynika, że zapłata nastąpiła w dniu 27 lipca 2005 r., dlatego w dniu wytoczenia powództwa nie upłynął jeszcze termin przedawnienia.

Jeśli chodzi o zarzuty wadliwego prowadzenia sporu (art. 233 § 1 k.p.c., art. 82 i 85 k.p.c.) Sąd Apelacyjny stwierdził ich bezzasadność, podnosząc, że brak przypozwanego Skarbu Państwa nie uzasadnia domniemywania wadliwego prowadzenia procesu przez pozwanego. Zmiana wyroku w zakresie odsetek wynikała z uznania, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za odsetki ustawowe wyliczone za okres poprzedzający dzień 20 maja 1999 r (dzień ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego).

Skarga kasacyjna pozwanego oparta została na obydwu podstawach, skonkretyzowanych w postaci zarzutów naruszenia:

- art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez niewskazanie podstawy faktycznej i prawnej powstania obowiązku zapłaty dochodzonej kwoty oraz podstawy prawnej obliczania biegu terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę kwoty dochodzonej od Skarbu Państwa,
- art. 232 k.p.c. przez przerzucenie na pozwaną ciężaru dowodu wadliwego prowadzenia procesu,
- art. 321 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 80 ust. 1, przez wydanie wyroku na podstawie tego przepisu przy braku w materiale okoliczności wypełniających jego dyspozycję,
- art. 518 § 1 pkt 1 przez niewłaściwe zastosowanie do należności publicznoprawnych,
- art. 361 § 2 k.c. przez zaliczenie kwot podatku dochodowego do szkody podlegającej wyrównaniu,
- art. 80 ust. 1 polegająca na uznaniu, że może stanowić samodzielną podstawę stosunku zobowiązaniowego.

Skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego wyroku Sądu Okręgowego i jego zmianę w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I przez oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu.

Powód odpowiadając na skargę kasacyjną domagał się m.in. jej oddalenia i zasądzenia kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego co do początkowej daty biegu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej. Uchybienie Sądu Apelacyjnego w tym przedmiocie nie może szkodzić pozwanemu, mimo że kopię wyroku z uzasadnieniem doręczał Sąd Okręgowy, w którym znajdowały się akta sprawy.

Naruszenie przepisów postępowania może stanowić podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli uchybienie może mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398¹ § 1 pkt 2 k.p.c.) czyli na treść wyroku (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 82, z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 13/97, OSNC 1997 r. nr 8, poz. 114 i z dnia 2 kwietnia 1997 r., II CKN 98/96, OSNC 1997, nr 10, poz. 144 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1996 r., III CKN 14/96, OSP 1997, nr 3, poz. 65). Nie sposób dopatrzeć się takiego związku w wywodach skargi kasacyjnej, zwłaszcza przy uwzględnieniu, że relacjonowane przez Sąd Apelacyjny okoliczności faktyczne nie były kwestionowane w apelacji Skarbu Państwa, co ma wpływ na zakres jej rozpoznawania i konstrukcję uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego (por. uchwała składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2008 r., sygn. III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55 oraz wyrok z 23 października 2007 r. sygn. II CSK 309/07, publ. elektroniczne). Skarga kasacyjna nie zawiera argumentacji wskazującej uchybienia w wywodzie sądu drugiej instancji kształtujące jego treść albo braki uzasadnienia uniemożliwiające kontrolę kasacyjną (wyrok z 27 marca 2008 r. sygn. III CSK 315/07, publ. elektroniczne), bądź brak istotnych elementów, w tym przepisie określonych. Wymienione na ostatnim miejscu uchybienie skarżący podnosi w części skargi, uzasadniającej wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania, (z powołaniem dwóch wyroków Sądu Najwyższego), jednak ogólnikowość zarzutu i treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozwalają uznać jego skuteczności.

Zarzut niewskazania w uzasadnieniu podstawy faktycznej obowiązku zapłaty nie został uzasadniony ale z obszernego przedstawienia, istotnych dla przedmiotu powództwa, okoliczności faktycznych przyjętych przez Sąd Okręgowy nie ma wątpliwości, jakie fakty (z zastrzeżeniem przez Sąd Okręgowy ich bezsporności i braku

zarzutów apelacyjnych) były uwzględniane przy wyrokowaniu. Uzasadniając kolejny zarzut, skarżący podnosi wprawdzie, że w materiale procesowym brak jest nie tylko dowodów ale i twierdzeń, iż Szpital w O. został przejęty przez jednostkę samorządu terytorialnego. Okoliczność ta należy do sfery faktów ale w tej kwestii nie można sądowi przypisać zaniedbania, ponieważ wykaz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej przejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (wśród nich Zespół Opieki Zdrowotnej w O.), zgodnie z art. 47 ust. 2 p.w.r.a., ogłaszał w drodze rozporządzeń Prezes Rady Ministrów.

Zarzut niewskazania podstawy prawnej początku biegu terminu przedawnienia.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny w części sprawozdawczej omawiał wyrok Sądu Okręgowego w O. z 17 stycznia 2005 r. sygn. I C (...) oraz zmieniający go co do wysokości zasądzonej kwoty wyrok własny (sądu drugiej instancji) wskazując, że zgodnie z art. 120 k.c. przyjęto w nim początek biegu przedawnienia od dnia wymagalności, tj. spełnienia świadczenia przez powodowy Zespół Opieki Zdrowotnej. Następnie w części uzasadniającej zaskarżone orzeczenie, potwierdził taką samą podstawę biegu terminu przedawnienia w rozpoznawanej sprawie. Wystarczy to dla zrozumienia motywów rozstrzygnięcia i negatywnej oceny zarzutu skargi kasacyjnej.

Niewskazanie podstawy prawnej powstania obowiązku zapłaty.

A/ Sąd Apelacyjny wskazał art. 80 ust. 1 p.w.r.a. oraz art. 518 § 1 pkt 1 k.c. bez przytaczania ich treści, było to jednak uproszczenie usprawiedliwione znajomością przepisów przez zawodowych pełnomocników zastępujących strony. Brak analizy art. 80 ust. 1 oznacza, że Sąd oparł się na dosłownym brzmieniu przepisu stanowiącego, że zobowiązaniami Skarbu Państwa, powstałymi do dnia 31 grudnia 1998 r., są zobowiązania finansowe państwowych jednostek budżetowych i zakładów budżetowych, przejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Skarżący nie kwestionował w apelacji elementów hipotezy przepisu, dlatego bezzasadny jest zarzut nienależytego wskazania jego dyspozycji. Prawdliwość stosowania (a tym samym i wykładni) art. 80 ust. 1, podważana jest w ramach pierwszej podstawy skargi kasacyjnej i będzie omawiana w dalszej części.

B/ Przy art. 518 § 1 pkt 1 k.c. Sąd drugiej instancji wskazał znaną powszechnie konstrukcję prawną długu formalnie własnego a materialnie cudzego, odnosząc ją ponadto do stron i kontekstu faktycznego. Poza tym odsyła do uchwały SN z 8.X.2004 r. ze wskazaniem adresu publikacyjnego i nie ulega wątpliwości, że chodzi o uchwałę w sprawie III CZP 64/03, stwierdzającą, że samodzielnemu publicznemu zakładowi opieki

zdrowotnej, powstałemu z przekształcenia publicznego zakładu opieki zdrowotnej prowadzonego w formie jednostki budżetowej Skarbu Państwa, który spełnił świadczenie z tytułu wynagrodzenia pracownika za okres jego pracy w tym zakładzie przed przekształceniem, przysługuje roszczenie do Skarbu Państwa o zwrot spełnionego świadczenia.

Skarżący nie jest konsekwentny w formułowaniu drugiej podstawy kasacyjnej, skoro uzasadnia ją odmienną wykładnią art. 518 § 1 pkt 1 k.c. i art. 80 p.w.r.a.

Naruszenie art. 232 k.p.c.

Nie rozwinięto w uzasadnieniu podstawy dotyczącej naruszenia art. 232 k.p.c. przez bezzasadne obciążenie pozwanego dowodem wadliwego prowadzenia procesu przez powoda. Nietrafność tego zarzutu jest oczywista, skoro według zdania pierwszego wymienionego przepisu, obowiązek wskazania dowodu spoczywa na stronie, która z faktów podlegających udowodnieniu wywodzi skutki prawne (w tym wypadku uzasadnienie zarzutu). Trafnie Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na brak domniemania wadliwego prowadzenia procesu, które zmieniałoby regułę ciężaru dowodu.

Naruszenie art. 321 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Skarżący ogranicza pojęcie żądania do podstawy faktycznej powoływanej w pozwie, zacieśniając ją ponadto do faktu przejęcia zakładu opieki zdrowotnej przez jednostkę samorządu terytorialnego. Wyłuskanie jednego faktu z łańcucha zdarzeń opisanych w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego, określających stan faktyczny stanowiący podstawę faktyczną roszczenia nie mogłoby usprawiedliwiać zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c., ponieważ zasada związania sądu granicami dochodzonej ochrony prawnej oznacza zakaz orzekania o czym innym niż żądał powód oraz zakaz orzekania na innej podstawie faktycznej niż wskazana w pozwie. Zasadzie tej odpowiada obowiązek strony wskazania okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie.

W rozpoznawanej sprawie status powodowego zakładu opieki zdrowotnej nie był wyjaśniany, a ze względu na art. 47 ust. 2 p.w.r.a. było to zbędne, skoro pozwany nie zgłaszał zarzutu, że stan wynikający z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1998 r. w sprawie wykazu samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz jednostek samorządu terytorialnego właściwych do przejęcia uprawnień organu, który je utworzył (Dz. U. Nr 145, poz. 941) jest nieprawdziwy. W takiej sytuacji, przyjęcie za prawdziwe twierdzeń zawartych w uzasadnieniu pozwu nie narusza art. 321

k.p.c., gdyż sąd zasądził roszczenie żądane i wynikające z faktów przytoczonych przez powoda.

Naruszenie prawa materialnego.

Ustawa z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną określiła zasady i tryb wprowadzenia w życie ustaw kształtujących zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, samorząd województwa i powiatowy. Przy tak głębokich zmianach konieczne było dostosowanie kompetencji organów administracji publicznej do reformy ustrojowej państwa. W zakresie istotnym ze względu na przedmiot sprawy, art. 47 postanawiał o przejęciu z dniem 1 stycznia 1999 r. uprawnień organów administracji rządowej, które utworzyły samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej. Art. 166 ust. 1 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (dalej: p.u.z.) zobowiązywał organy, które tworzą i utrzymują publiczne zakłady opieki zdrowotnej, do przekształcenia ich przed 1 stycznia 1999 r. w samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej na zasadach, o których mowa w ustawie o zakładach opieki zdrowotnej.

Zmienił się również system finansowania opieki zdrowotnej. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nie były nadal (jak poprzednio zakłady opieki zdrowotnej) zakładami budżetowymi, a zasadniczym źródłem ich przychodów były kwoty należne od Kasy Chorych za świadczenia zdrowotne wykonane w ramach umowy określonej w art. 53 ust. 1 p.u.z.

Reforma ustroju państwa pociągała za sobą m.in. uwolnienie od obowiązku pokrywania z budżetu niedoborów finansowych placówek opieki zdrowotnej. Przejęcie funkcji organów założycielskich zakładów opieki zdrowotnej przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogło jednak łączyć się z przerwaniem na te jednostki długów Skarbu Państwa z poprzedniego okresu bez zapewnienia środków finansowych. Zobowiązania w zakresie działania jednostek budżetowych, takich jak szpitale i inne zakłady opieki zdrowotnej były przed reformą zobowiązaniami Skarbu Państwa i pozostały nimi nadal. Zagadnienie to ujawniło się na początku 1999 r. przy rozstrzygnięciu legitymacji biernej w procesach o odszkodowanie za szkody wyrządzone przed reformą i w przedstawiony wyżej sposób zostało wyjaśnione w orzecznictwie (np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 1999 r., III CZP 11/99, OSNC 2000, nr 1, poz. 2). Skład orzekający odwołał się do zasady, według której Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania innych osób prawnych, a osoby te, nawet jeżeli są to państwowe osoby prawne, nie ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania Skarbu

Państwa (art. 40 § 1 k.c.) oraz wskazał jako przykład obowiązywania tej zasady art. 19 ust. 5 obowiązującej od dnia 1 stycznia 1999 r. ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 ze zm.). Zgodnie z przepisem wskazanym, należności i zobowiązania zlikwidowanego zakładu budżetowego przejmuje organ, który go zlikwidował. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że dotyczy to także jednostek budżetowych, które mają mniejszą samodzielność finansową niż zakłady. Jeżeli zatem Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za zobowiązania związane z działaniem jego jednostki organizacyjnej, nie ma podstawy do przyjęcia, że odpowiedzialność ponoszą inne osoby prawne.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa, której uzasadnienia domaga się skarżący wynika z jego podmiotowości prawnej. W tej sytuacji art. 80 ust. 1 p.w.r.a. nie zawiera normy nakładającej na Skarb Państwa odpowiedzialności za jego zobowiązania finansowe, lecz potwierdza ją przez to, że nie wyłącza zobowiązań np. mających źródło w stosunkach pracy (wyrok z dnia 18 grudnia 2002 r., I PKN 668/01, OSNP 2004, nr 3, poz. 47).

Celem art. 80 ust. 1 było zatem usunięcie ewentualnych wątpliwości co do tego, czy wspomniane zobowiązania pozostają nadal zobowiązaniami Skarbu Państwa. Przyjęte rozwiązanie odpowiada regule, zgodnie z którą zobowiązania związane z działalnością państwowej jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej po włączeniu jej w strukturę innej osoby prawnej pozostają nadal zobowiązaniami Skarbu Państwa, jeżeli co innego nie wynika ze szczególnego przepisu ustawy (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2002 r., III CZP 75/02, OSNC 2003, nr 10, poz. 134). W ustanowieniu art. 80 ust. 1 p.w.r.a. należy dostrzegać – podkreślił Sąd Najwyższy – wyraz dążeń ustawodawcy do ochrony jednostek samorządu terytorialnego przed obciążeniem ich zobowiązaniami powstałymi w zakresie działalności państwowych jednostek organizacyjnych bez przekazania im środków finansowych na pokrycie tych zobowiązań. W granicach, w jakich art. 80 ust. 1 p.w.r.a. dotyczy również zobowiązań ze stosunków pracy powstałych w zakresie funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej – jednostek budżetowych, ani art. 80 ust. 1 p.w.r.a. nie narusza zastosowania art. 23¹ § 2 k.p. w odniesieniu do tych zobowiązań, ani jego zastosowanie w tym zakresie nie jest naruszone przez art. 23¹ § 2 k.p. Rozważania te – stwierdził Sąd Najwyższy – prowadzą do wniosku, że do zapłaty zaległych wynagrodzeń za okres przed przekształceniem zobowiązany był zarówno samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, jak i Skarb Państwa.

Z powołanych względów zarzut skargi kasacyjnej dotyczący art. 80 ust. 1 p.w.r.a. jest nieusprawiedliwiony.

Wniosek taki nie wyczerpuje całości zagadnienia, ponieważ odpowiedzialność powodowego Zespołu Opieki Zdrowotnej wynikała z art. 23¹ kodeksu pracy postanawiającego, że w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę, nowy pracodawca staje się z mocy prawa stroną w dotychczasowym stosunku pracy, a za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy, powstałe przed przejściem części zakładu pracy na innego pracodawcę, dotychczasowy i nowy pracodawca odpowiadają solidarnie. A fortiori, nowoutworzony podmiot przejmujący w całości zakład pracy odpowiada za dotychczasowe zobowiązania (wyrok z 23 kwietnia 2004 r. sygn. I CK 581/03). Podzielając tę wykładnię należy stwierdzić, że od dnia 1 stycznia 1999 r. za zobowiązania wobec pracowników, na różnych podstawach, odpowiadali dwaj dłużnicy – strony w rozpoznawanej sprawie. Łączyła je więź odpowiedzialności za tę samą wierzytelność gasnącą w chwili zapłaty (art. 367 § 1 k.c. stosowany przez analogię), w praktyce określana najczęściej mianem nieprawidłowej solidarności dłużników (*in solidum*).

Roszczenie regresowe i przedawnienie.

Powodowy Zespół płacąc zasądzone wynagrodzenia pracownicze znalazł się w sytuacji podobnej do osoby trzeciej płacącej dług za który jest odpowiedzialna osobiście (art. 518 § 1 pkt 1 k.c.). Nie można jednak pominąć różnicy między unormowaniem zmiany podmiotowej stosunku obligacyjnego, w którym z reguły za decyzją o zapłacie cudzego długu kryje się więź zobowiązaniowa łącząca osobę trzecią z dłużnikiem, a wyjątkową sytuacją powstałą wskutek ochrony przez ustawodawcę dwóch grup podmiotów (jednostek samorządu terytorialnego i pracowników).

Powstała w takich wypadkach więź obligacyjna nie ma odrębnej i jednolitej regulacji stosunków wzajemnych, również w fazie wykonania zobowiązania. W wyroku I CK 581/03 skład orzekający wskazał zatem konieczność uwzględniania w ocenie roszczeń „regresowych”, przede wszystkim charakteru stosunków składających się na określone zobowiązanie tego rodzaju. Motywy ustrojowe oraz społeczne leżące u podstaw regulacji prowadzących do odpowiedzialności *in solidum* nakazują zwrócić uwagę na sposób finansowania samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, którego głównym źródłem była zapłata umówionych stawek za wykonane świadczenia zdrowotne, przy czym stawki te były ustalane według jednakowych kryteriów, stanowiły konsekwencję poziomu obciążeń ubezpieczonych składką, a nie uwzględniały kondycji

finansowej zakładu ubiegającego się o zawarcie umowy o wykonywanie świadczeń zdrowotnych. Obowiązek zapłacenia długów spowodowanych przez inny podmiot i brak możliwości regresu prowadziłyby do różnicowania stanu gospodarczego zakładów nieliczącego się z ich samodzielnością a jednocześnie stanowiłyby nieusprawiedliwiony przywilej Skarbu Państwa na obszarze jego aktywności gospodarczej (tzw. „dominium”). Odmierna koncepcja, dopuszczająca regres, odpowiada ogólnej zasadzie odpowiedzialności samodzielnych podmiotów za własne działania i harmonizuje z regułą istotną przy ustalaniu początku biegu przedawnienia roszczeń regresowych. Przedawnienie roszczeń zwrotnych biegnące przed spełnieniem świadczenia nie dałoby się pogodzić z instytucją regresu, dlatego usprawiedliwiona jest ocena Sądu Apelacyjnego (określana mianem modyfikacji reguł właściwych subrogacji ustawowej), upatrująca w art. 120 § 1 zd. 2 k.c. zasadę określającą początek biegu terminu przedawnienia. Wymieniony przepis potwierdza prawidłowość zapatrywania Sądu Apelacyjnego uznającego nabycie roszczenia zwrotnego wobec Skarbu Państwa z chwilą zapłaty zaległych wynagrodzeń o pełną kwotę wynikającą z prawomocnych wyroków.

Pominięcie art. 518 § 1 pkt 1 k.c. jako źródła nabycia roszczenia wobec pozwanego Skarb Państwa czyni bezprzedmiotowym zarzut skargi kasacyjnej odnośnie do stosowania subrogacji ustawowej wobec części należności mających charakter publicznoprawny.

Nie znajdując w skardze kasacyjnej usprawiedliwionej podstawy, Sąd Najwyższy oddalił ją zgodnie z art. 398¹⁴ k.p.c. i zasądził na rzecz powoda, który wniósł odpowiedź na skargę, zwrot części kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym stosując odpowiednio art. 102 k.p.c.